Zoek een markt voor professionele digitale informatie

29-04-2016 16:11

Het jaar 1980 werd een belangrijk jaar in de Nederlandse nieuwe-mediageschiedenis, maar ook in mijn loopbaan. Ik kreeg een aanstelling bij de start-up VNU Database Publishing International BV (VNU DPI), het nieuwe-medialaboratorium van de divisie VNU Business Publications.

Bijna 10 jaar werkte ik op de redacties van de Grote Spectrum Encyclopedie, de Summa Encyclopedie en De Grote Oosthoek Encyclopedie, respectievelijk als redacteur, chef redactie en managing director databasepublishing. In de laatste functie moest ik de relatie tussen redacties en het computercentrum van Salland onderhouden en moest ik het databankuitgeven voor naslagwerken verder ontwikkelen. Maar in 1978-1979 werd het duidelijk dat de verkoop van algemene encyclopedieën haperde en dat het verder digitaliseren van redactieprocessen weinig kans meer zou krijgen.

Wel was duidelijk dat de fase van elektronisch typezetten zou leiden tot elektronisch uitgeven. Binnen Kluwer demonstreerden Jaap van Beelen en Cor Verschoor van de divisie Rechtswetenschap vanaf 1977 de werking van een online juridische databank. In september 1978 tijdens de Firato, de jaarlijkse beurs voor consumentenelektronica, liet de NOS voor het eerst teletekst zien - dit tot groot chagrijn van de krantenwereld -

en om zaken ingewikkelder te maken, was ook de PTT aanwezig met videotex.

Het jaar 1980 begon met het nodige nieuwe media lawaai. Op 1 januari 1980 startte VNU met een nieuwe-medialaboratorium onder de naam VNU Database Publishing International (VNU DPI). Op 1 april 1980 werden drie digitale informatiediensten gelanceerd. De publieke omroep begon met de teksttelevisie-dienst Teletekst, op dezelfde dag lanceerde Kluwer Rechtswetenschap haar Juridische Databank en het vakblad *Distrifood* zijn elektronische informatiedienst. En op 7 augustus begon PTT Telecom met de videotexdienst Viditel.

VNU Database Publishing International B.V. ging van start onder leiding van Jay Curry. Het bedrijf werd opgericht om te onderzoeken hoe professionele informatie digitaal verspreid kon worden en om ervaring op te doen met databanken en elektronische dienstverlening. Het uiteindelijke doel van het project was om die ervaring internationaal te exploiteren. De ambitie was er, zoals te zien is aan het IBM-achtige logo.

VNU DPI was een nieuwe-medialaboratorium, een experimenteel bedrijf, dat een videotexstudio had, congressen en workshops over nieuwe media en innovatie organiseerde en dat publicaties over innovatie verkocht. De congressen en workshops waren meestal een succes, aangezien er veel honger naar nieuwe-mediakennis was. De innovatiepoot verzorgde een on-demand documentatiedienst en produceerde de eerste editie van het boek *Inleiding tot online literatuuronderzoek*. De videotexstudio was in feite een voortzetting van het VNU videotex adviesbureau Toegepaste Viewdata Systemen (TVS), dat in 1978 was opgezet om VNU aan videotexkennis te helpen. Daar werden de eerste prototypes gemaakt van videotex informatiediensten. Na de elektronische informatiedienst van *Distrifood* volgde uitgeverij Intermediair snel met de vacaturedatabank Jobdata.

En bij de lancering van Viditel werd ook de dienst Teletips van VNU Tijdschriften aangeboden. De videotexstudio verzorgde ook het invoerwerk voor derdenaccounts, zoals voor de EVD, de Economische VoorlichtingsDienst van het ministerie van Economische Zaken.

VNU DPI werd echter geen succes. Zo'n 15 miljoen gulden (circa 7 miljoen euro) later en een paar gebroken illusies verder, werden de restanten van DPI in 1982 geïntegreerd in de uitgeverij Intermediair en in VNU Business Publications (London). Terugkijkend had een aantal factoren succes in de weg gestaan: DPI had geen eigen content en gebruikersgroepen moesten van de grond af aan worden opgebouwd; bovendien bestond er nationaal nauwelijks een markt voor digitale informatie in de professionele sector.
Internationaal was er wel een ontluikende markt voor professionele informatie. Zo kocht het uitgeversconcern in datzelfde jaar zo'n 33 procent aan minderheidsaandelen in de Amerikaanse informatiedienst Disclosure, die de officiële documenten van beursgenoteerde bedrijven in een databank onderbracht. En eind 1984 bracht VNU Business Publications (London) de eerste Europese dagelijkse online nieuwsbrief over de computerindustrie, IDB Online, uit.

Reageren? Mail Jak Boumans

Jak Boumans